

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Στο επίκεντρο του Ε.Β.Ε.Π. οι μη ενεργειακές εξαγωγές των χωρών του Περσικού Κόλπου και οι γεωοικονομικές επιπτώσεις

Η ευρύτερη περιοχή του Περσικού Κόλπου, τα τελευταία χρόνια, έχει εισέλθει σε μία νέα φάση οικονομικού μετασχηματισμού, καθώς οι **μη ενεργειακές εξαγωγές** καταγράφουν εντυπωσιακή αύξηση και αναδεικνύονται σε βασικό πυλώνα ανάπτυξης και διεθνούς εμπορίου. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του ICC, οι μη ενεργειακές εξαγωγές των χωρών του **Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου (GCC)**, σε συνδυασμό με το **Ιράν** και το **Ιράκ**, εκτιμώνται σε περίπου **350-370 δις δολάρια** ετησίως. Η εξέλιξη αυτή σηματοδοτεί τη σταδιακή μετάβαση των οικονομιών της περιοχής από ένα μονοδιάστατο ενεργειακό μοντέλο, σε ένα πολυδιάστατο εξαγωγικό σύστημα.

Κυρίαρχη θέση κατέχουν τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τα οποία συγκεντρώνουν σχεδόν το 45% των μη ενεργειακών εξαγωγών της περιοχής, λειτουργώντας ως παγκόσμιος κόμβος εμπορίου και επανεξαγωγών. Ακολουθεί η Σαουδική Αραβία με περίπου 24%, ενισχύοντας τη βιομηχανική της βάση μέσω της στρατηγικής «**Vision 2030**», ενώ **το Ιράν παρά τις διεθνείς κυρώσεις, καταγράφει μερίδιο περίπου 14% με 55 δις δολάρια ετησίως σε μη ενεργειακές εξαγωγές**, αποτελώντας τον βασικό παραγωγικό πόλο, εκτός του πλαισίου GCC.

Οι βασικοί κλάδοι που στηρίζουν τη δυναμική αυτή περιλαμβάνουν τα **πετροχημικά προϊόντα, τα λιπάσματα, τα μέταλλα, τα δομικά υλικά**, καθώς και τις επανεξαγωγές τεχνολογικού εξοπλισμού και οχημάτων. Η αγορά των μη ενεργειακών εξαγωγών είναι **ισχυρά συγκεντρωμένη κατά 85%** σε τρεις χώρες, τα ΗΑΕ, Σ. Αραβία και το Ιράν. Ιδιαίτερη σημασία έχουν όμως τα αζωτούχα λιπάσματα, αμμωνία και ουρία, καθώς η περιοχή καλύπτει το **40% του παγκόσμιου εμπορίου** στις συγκεκριμένες κατηγορίες, συνδέοντας άμεσα την περιοχή με την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια.

Παράλληλα, η γεωστρατηγική θέση της περιοχής, και ειδικότερα τα Στενά του Ορμούζ, ενισχύουν περαιτέρω τη σημασία των εξαγωγών αυτών, καθώς σημαντικό ποσοστό του παγκόσμιου εμπορίου λιπασμάτων και πρώτων υλών διέρχεται από το συγκεκριμένο θαλάσσιο πέρασμα. Ωστόσο, παραμένουν έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών. Το Μπαχρέιν και το Ομάν εστιάζουν κυρίως στη μεταλλουργία και στη βιομηχανική εξειδίκευση, ενώ το Κουβέιτ

και το Ιράκ εξακολουθούν να εμφανίζουν περιορισμένη διαφοροποίηση, διατηρώντας υψηλή εξάρτηση από τα έσοδα υδρογονανθράκων.

Η εξέλιξη αυτή έχει δημιουργήσει **νέες προκλήσεις για την Ευρώπη και την Ελλάδα**, ιδιαίτερα στους τομείς του εμπορίου, της εφοδιαστικής αλυσίδας και της ενεργειακής μετάβασης. Η ενίσχυση των εμπορικών σχέσεων, η αξιοποίηση των **«logistics hubs»** και η παρακολούθηση των γεωπολιτικών κινδύνων αποτελούν κρίσιμες προτεραιότητες για τη διαμόρφωση μιας συνεκτικής στρατηγικής. Ο μετασχηματισμός του Περσικού Κόλπου σε ένα **σύνθετο εξαγωγικό οικοσύστημα**, όπου το εμπόριο, η βιομηχανία και η γεωπολιτική συνυπάρχουν, επηρεάζει άμεσα τη λειτουργία της παγκόσμιας οικονομίας.

Ενώ, λοιπόν, η ευρύτερη περιοχή του Περσικού Κόλπου καθιερώνεται δυναμικά σε κομβικό σημείο και για μη ενεργειακές εξαγωγές, εμφανίζεται η γεωπολιτική αστάθεια και η κλιμάκωση των συγκρούσεων, δημιουργώντας σοβαρούς κινδύνους για το παγκόσμιο εμπόριο. Τα σενάρια παράτασης του πολέμου στη Μέση Ανατολή δημιουργούν ένα νέο περιβάλλον υψηλού ρίσκου. **Οι βασικές επιπτώσεις του πολέμου αποτυπώνονται** στην αύξηση του κόστους μεταφορών και ασφάλισης. Η ραγδαία ενίσχυση του γεωπολιτικού κινδύνου στην περιοχή οδηγεί σε σημαντική αύξηση των **«war risk premiums»** των πλοίων και των ναύλων, επηρεάζοντας άμεσα τις τιμές των εξαγόμενων προϊόντων.

Σοβαρές διαταραχές δημιουργούνται **στις εφοδιαστικές αλυσίδες**, από το περιορισμό της ναυσιπλοΐας στα Στενά του Ορμούζ, που επηρεάζει έως και το 25-30% του παγκόσμιου εμπορίου λιπασμάτων και βασικών πρώτων υλών. Πρόσθετες αυξήσεις στις **τιμές τροφίμων και αγροτικής παραγωγής** είναι αναπόφευκτες με τη διατάραξη της προσφοράς λιπασμάτων να μεταφέρεται άμεσα στο κόστος παραγωγής, εντείνοντας τις πληθωριστικές πιέσεις διεθνώς και ιδιαίτερα στην Ευρώπη. Η αναζήτηση **ανακατανομής των εμπορικών ροών** για επιχειρήσεις και χώρες με εναλλακτικές διαδρομές και προμηθευτές άλλων αγορών θα αυξήσει το συνολικό κόστος. Η γεωπολιτική αστάθεια, επίσης, δημιουργεί **επενδυτική αβεβαιότητα**, επηρεάζει νέα σχέδια και επιβραδύνει τη μετάβαση σε νέα παραγωγικά μοντέλα.

Για την Ευρώπη και την Ελλάδα, οι εξελίξεις αυτές αναδεικνύουν την ανάγκη για ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εφοδιαστικών αλυσίδων, τη διαφοροποίηση προμηθευτών και αξιοποίηση στρατηγικών συνεργασιών στους τομείς της ναυτιλίας, των logistics και της βιομηχανίας. Συμπερασματικά, οι μη ενεργειακές εξαγωγές του Περσικού Κόλπου δεν αποτελούν πλέον συμπληρωματική δραστηριότητα, αλλά βασικό πυλώνα της παγκόσμιας οικονομίας, με τον παράγοντα της γεωπολιτικής αστάθειας να καθορίζει ολοένα και περισσότερο τη δυναμική τους.

Ο πρόεδρος του Ε.Β.Ε.Π., Βασίλης Κορκίδης, επισημαίνει: *«Οι μη ενεργειακές εξαγωγές του Περσικού Κόλπου αποτελούν έναν ακόμα κρίσιμο παράγοντα αστάθειας για την παγκόσμια οικονομία. Η εξάρτηση της διεθνούς αγοράς από προϊόντα, όπως τα λιπάσματα, τα χημικά και τα βιομηχανικά υλικά καθιστά την περιοχή όχι μόνο ενεργειακό, αλλά και εμπορικό νευραλγικό κόμβο. Η κλιμάκωση των συγκρούσεων στη Μέση Ανατολή αυξάνει το κόστος μεταφορών, ενισχύει τις πληθωριστικές πιέσεις και δοκιμάζει την ανθεκτικότητα των εφοδιαστικών αλυσίδων. Για την Ευρώπη και την Ελλάδα, η απάντηση δεν μπορεί παρά να είναι η στρατηγική διαφοροποίηση προμηθευτών, ενίσχυση των logistics και του ενεργού ρόλου της ναυτιλίας. Σε αυτό το νέο περιβάλλον, η οικονομική ανθεκτικότητα θα κριθεί από την ικανότητα προσαρμογής και τη δημιουργία ισχυρών διεθνών συνεργασιών.»*